

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 К 030072 21 Кж 3
Бања Лука, 27.12.2021. године

Врховни суд Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, састављено од судија Обрена Бужаниан, као предсједника вијећа, Горане Микеш и Биљане Томић, као чланова вијећа, уз судјеловање записничара Софије Рибих, у кривичном предмету против осумњиченог Б.З., због три кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. Кривичног законика Републике Српске и продуженог кривичног дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 57. став 1. истог закона, те осумњиченог С.Б. због кривичног дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. Кривичног законика Републике Српске, у помагању у вези са чланом 39. истог закона, у стицају са кривичним дјелом злоупотреба у поступку јавне набавке из члана 250. став 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалбама бранилаца осумњиченог Б.З., адвоката Заједничке адвокатске канцеларије Ј.Ј. и Ј.И., из Б.Л. и бранилаца осумњиченог С.Б., адвоката мр М.Д. из Б.Л. и А.Ј. из Б.Л., изјављеним против рјешења Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала, број 11 0 К 030072 21 Кв 5 од 14.12.2021. године, у сједници вијећа одржаној дана 27.12.2021. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Дјелимичним уважавањем жалби бранилаца осумњичених Б.З. и С.Б., преиначава се рјешење Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кв 5 од 14.12.2021. године, тако што се против осумњичених продужава притвор по основу одредбе члана 197. став 1. тачка б) Закона о кривичном поступку Републике Српске, док у преосталом дијелу, рјешење остаје неизмјењено.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаним рјешењем Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кв 5 од 14.12.2021. године, на основу члана 200. став 3. у вези са чланом 197. став 1. тачке б) и г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/12, са измјенама у даљем тексту: ЗКП РС), продужен је притвор против осумњичених Б.З. и С.Б., против којих се спроводи истрага, и то осумњиченог

Б.З. због три кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 64/17, са измјенама, у даљем тексту: КЗ РС) и продуженог кривичног дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 57. став 1. истог закона, а осумњиченог С.Б. због кривичног дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС у помагању у вези са чланом 39. истог закона, у стицају са кривичним дјелом злоупотреба у поступку јавне набавке из члана 250. став 1. КЗ РС, за још 2 (два) мјесеца, тако да притвор, по том рјешењу, може трајати, у односу на осумњиченог Б.З. најдуже до 16.02.2022. године до 00,05 часова, а у односу на осумњиченог С.Б., најдуже до 15.02.2022. године до 17,24 часова.

Против наведеног рјешења жалбе су, благовремено, изјавили браниоци осумњиченог Б.З., адвокати Заједничке адвокатске канцеларије Ј.Ј. и Ј.И., из Б.Л. и браниоци осумњиченог С.Б., адвокати мр М.Д. из Б.Л. и А.Ј. из Б.Л.

У жалби бранилаца осумњиченог Б.З., нису наведени жалбени основи из одредбе члана 310. ЗКП РС, али се, аргументима из образложења жалбе, у оспоравању правилности и законитости побијаног рјешења, указује на повреду права на одбрану, те изостанак разлога о одлучним чињеницама и тиме почињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС. Оспорава се правилност оцјене доказа и тиме правилност чињеничних утврђења, на којима је заснован закључак о постојању основане сумње да је осумњичени Б.З. починио кривична дјела за која се против њега истрага спроводи. Оспорава се и правилност закључка о постојању притворских разлога из члана 197. став 1. тачке б) и г) ЗКП РС, по којима је притвор продужен. Приједлог жалбе је да се, у односу на притворски разлог из члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, побијано рјешење преиначи и умјесто притвора осумњиченом изрекну мјера забрана из одредбе члана 185. став 1. тачке а), б) и в) ЗКП РС, а у односу на притворски разлог из члана 197 став 1. тачка г) ЗКП РС, одбије приједлог тужиоца за продужење притвора, као неоснован, или рјешење укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Жалба бранилаца осумњиченог С.Б., адвоката мр М.Д. из Б.Л., изјављена је због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС, те погрешно утврђеног чињеничног стања, са приједлогом да се побијано рјешење укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање, или приједлог за продужење притвора одбије, као неоснован и да се умјесто притвора осумњиченом изрекну мјере забрана из члана 185. и 186. ЗКП РС. Аргументима из жалбе се указује на повреду права на одбрану, те изостанак разлога о одлучним чињеницама и тиме на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС. Оспорава се правилност оцјене доказа и правилност чињеничних утврђења, на којима је заснован закључак побијаног рјешења о постојању основане сумње да је осумњичени С.Б. починио кривична дјела за које се против њега истрага спроводи. Оспорава се и правилност и ваљаност разлога датих за закључак о постојању притворских разлога из члана 197. став 1. тачке б) и г) ЗКП РС, по којима је притвор продужен побијаним рјешењем.

Бранилац осумњиченог С.Б., адвокат А.Ј. из Б.Л. је изјавио жалбу (која садржи само печат и потпис овог браниоца, иако је наведено да је изјављена у име тима одбране), због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде Кривичног закона, са приједлогом да се побијано рјешење укине или преиначи, на начин да се одбије приједлог тужиоца за продужење притвора и осумњиченом омогући да се брани и лијечи са слободе. Аргументима изнесеним у образложењу жалбе, указује се на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачке г) и к) ЗКП РС, а затим се оспорава правилност и ваљаност разлога датих у побијаном рјешењу за постојање основане сумње да је осумњичени починио кривична дјела за које се истрага против њега спроводи. Оспорава се и правилност закључка о постојању посебних притворских разлога из члана 197. став 1. тачке б) и в) ЗКП РС, по којима је притвор продужен побијаним рјешењем.

Испитујући жалбе и побијано рјешење у смислу одредбе члана 320. ЗКП РС, те спис предмета, одлучено је као у изреци овог рјешења из следећих разлога:

Нису основани приговори из жалби бранилаца осумњичених, изнесени у прилог тврдњи о повреди права на одбрану и тиме почињеној битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Наиме, на рочишту за изјашњење о приједлогу за продужење притвора, које је одржано пред првостепеним судом дана 13.12.2021. године, одбрана се изјаснила на околности разлога због којих се притвор предлаже, у смислу одредбе члана 196. став 2. ЗКП РС. Имајући у виду наведено, чињеница да је приједлог за продужење притвора одбрани достављен у јутарњим часовима (у 09,00), а рочиште одржано истог дана (у 14,00), како се то наглашава у жалбама, сама за себе, не представља повреду права на одбрану. Надаље, у образложењу побијаног рјешења, супротно тврдњама из жалби, је наведено да је републички јавни тужилац Сања Тадић Стоисављенић остала код поднесеног приједлога за продужење притвора, а браниоци осумњиченог Б.З., адвокати Ј.Ј. и Ј.И., те браниоци осумњиченог С.Б., адвокати Д.Т., М.С., А.Ј. и мр М.Д., изјавили противљење приједлогу за продужење притвора, уз оспоравање постојања основане сумње да су осумњичени починили кривична дјела за које се истрага против њих спроводи, као и постојање посебних притворских разлога из одредбе члана 197. став 1. тачке б) и г) ЗКП РС. Наведено је и изјашњење осумњичених, који су подржали излагање својих бранилаца, а којима се одбрана противила приједлогу тужиоца за продужење притвора. У даљем дијелу побијаног рјешења, кроз анализу чињеница и доказа прибављених у досадашњем току истраге, супротно приговорима из жалби, образложено је из којих разлога суд није прихватио одређене приговоре одбране. Ради тога, тврдње жалби, да суд у побијаном рјешењу није цијенио, нити анализирао те приговоре одбране са рочишта од 13.12.2021. године, у чему жалбе налазе повреду права на одбрану и повреду принципа једнакости странака у поступку, нису основане.

Нису основани аргументи из жалби бранилаца осумњичених и тврдња да су, у побијаном рјешењу, изостали разлози о одлучном чињеницама и тиме

почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка к) ЗКП РС.

Наиме, у образложењу побијаног рјешења су дати разлози за постојање основане сумње да су осумњичени починили кривична дјела за које се против њих спроводи истрага.

Образлажући постојање законског услова примјене мјере притвора, у смислу одредбе члана 197. став 1. ЗКП РС, у побијаном рјешењу је наведено да докази, који су достављени уз приједлог за одређивање притвора, а који су цијењени приликом доношења рјешења о одређивању притвора, затим докази који су прибављени у досадашњем току трајања истраге, те они, достављени уз приједлог за продужење притвора, потврђују постојање основане сумње да су осумњичени починили кривична дјела за која се истрага спроводи. Ради се о бројним материјалним доказима, који су детаљно образложени у побијаном рјешењу, а који потврђују постојање основане сумње да су осумњичени Б.З., у својству службеног лица, као директор ЈЗУ И. РС и С.Б., као директор „Р.“ доо Б.Л., у поступку јавних набавки (медицинске опреме и средства), починили кривична дјела за која се терете наредбом о спровођењу истраге од 13.9.2021. године, а осумњичени Б.З. и кривична дјела за која се терети наредбама о проширењу истраге од 04.10.2021. године и од 06.12.2021. године. Ти бројни материјални докази, доведени у везу са исказима поименично наведених свједока, чланова Комисије за предметне јавне набавке И., предсједника Управног одбора И., и коначно, са исказима осумњичених Д.Д. (записник од 09.12.2021. године) и С.М. (записник од 07.12.2021. године), које доказе побијано рјешење детаљно износи и правилно цјени, са аспекта садржаја, и по оцјени овог вијећа, потврђују постојање основане да је осумњичени Б.З., починио три кривична дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС и продужено кривично дјела злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. у вези са чланом 57. став 1. истог закона, а осумњичени С.Б. кривично дјело злоупотреба службеног положаја или овлаштења из члана 315. став 4. у вези са ставом 1. и 2. КЗ РС, у помагању у вези са чланом 39. истог закона, у стицају са кривичним дјелом злоупотреба у поступку јавне набавке из члана 250. став 1. КЗ РС.

Надаље, за притворски разлог из одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, у побијаном рјешењу су дати детаљно образложени разлози, које ово вијеће прихвата, као ваљане. У односу на сваког од осумњичених, појединачно су наведени свједоци које треба саслушати у даљем току истраге, а који до сада, из објективних разлога нису саслушани (проширење истраге), са образложењем њихових пословних односа и сарадње у релевантном периоду.

У односу на осумњиченог Б.З., ради се о свједоцима Д.О., В.Ч., З.Б., Ј.С. и Б.П., који су запослени у И., у којем је осумњичени био в.д. директор. Управо тај хијерархијски однос, њихови свакодневни пословни контакти, према правилном образложењу побијаног рјешења, потврђују постојање колузионе опасности и тиме постојања притворског разлога из одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС. Осим тога, у даљем току истраге је потребно саслушати свједоке, и то Ђ.С., директора правног лица „К.“ д.о.о Б.Л., С.Ц., директора

„S.L.“, д.о.о Б.Л., Д.Д.1, директора „А.“, д.о.о Б.Л. и Н.Л., директора „Р.С.“ д.о.о Б.Л., све у вези поступка јавне набавке по основу директног споразума, у вези са наредбом о проширењу истраге против осумњиченог Б.З. од 06.12.2021. године.

Имајући у виду да је, против осумњиченог Б.З., истрага проширена на нова дјела и да наведени свјedoци до сада нису саслушани, све те околности, детаљно образложене у побијаном рјешењу, указују на нужност даље примјене мјере притвора по основу одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, ради чега су неосновани аргументи из жалбе његових бранилаца, којима се, у дијелу притворског разлога, оспорава правилност и законитост побијаног рјешења.

У односу на осумњиченог С.Б., и постојање притворског разлога из одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, у побијаном рјешењу је дато ваљано образложење. Правилно се доводи у везу, са аспекта садржаја, записника о испитивању осумњиченог Д.Д., код Републичког јавног тужилаштва-Посебно одјелење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број Т12 1 КТК 0001219 21 од 09.12.2021. године, у којем потврђује коруптивне радње осумњиченог С.Б. у поступку предметних јавних набавки, па цијенећи наведено и како је потребно поново саслушати свједока Б.А., на наведене околности из одбране осумњиченог Д., а свједок је запослена у правном лицу у којем је осумњичени С.Б. директор, и по оцјени овог вијећа, постоји основана бојазан од утицаја на овог свједока, због наведеног њиховог хијерархијског пословног односа.

Слиједом наведеног, дати су ваљани разлози у побијаном рјешењу за све одлучне чињенице, у овој фази поступка, које се односе на постојање основане сумње да је осумњичени С.Б. починио кривична дјела за која се истрага против њега спроводи и постојање посебног притворског разлога из одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС. Ради тога, а у вези приговора из жалбе браниоца осумњиченог С.Б., адвоката А.Ј., који се односе на оцјену налаза вјештака одбране и оптужбе о тешком здравственом стању осумњиченог, ово вијећа указује да, наведена околност није од значаја са аспекта законитости побијаног рјешења, јер у случају не постојања одговарајуће могућности лијечења у установи у којој се осумњичени налази у притвору, адекватно лијечење се обезбјеђује у одговарајућој здравственој установи, а све у складу са одредбама члана 122. у вези са чланом 208. Закона о извршењу кривичних и прекршајних санкција. Надаље, у вези са приговорима из жалби бранилаца осумњиченог С.Б., изнесени у прилог тврдњи да је „једини свједок“ на кога би осумњичени С.Б., по приједлогу тужилаштва могао утицати, саслушан након доношења побијаног рјешења дана 16.12.2021. године, није од утицаја на законитост побијаног рјешења у сегменту овог притворског разлога, али може бити од значаја за примјену одредбе члана 197. став 2. ЗКП РС.

Насупрот наведеном, основани су аргументи из жалби бранилаца осумњичених Б.З. и С.Б., којима се оспорава правилност и ваљаност разлога датих у побијаном рјешењу за постојање посебног притворског разлога из одредбе члана 197. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, образлажући постојање наведеног притворског разлога и закључак да би пуштање осумњичених на слободу представљало стварну пријетњу нарушавања јавног реда, у побијаном рјешењу се цијени тежина кривичних дјела за која се истрага спроводи, обзиром на висину запријеђене казне, начин и околности извршења дјела за које се терете, те заинтересованост медија о овом предмету и извјештавање јавности. Образлажу се и околности које се односе на више поступака јавних набавки у кратком периоду, искориштавањем ванредне ситуације, односно ванредног стања због пандемије, да се ради о тешком дјелу због велике штете за буџет Републике Српске, да је осумњичени Б.З., као директор И., свој службени положај подредио личним интересима и интересима физичких и правних лица који су учествовали у предметним поступцима јавних набавки, и да све то је довело до незадовољства грађана и неповјерења, прије свега у институције јавног здравства, у чему побијано рјешење налази постојање притворског разлога из одредбе члана 197. став 1. тачка г) ЗКП РС.

На истим чињеничним основама и образложењу наведених околности, успостављен је притворски разлог из одредбе члана 197. став 1. тачка г) ЗКП РС, ранијим рјешењем Окружног суда Бања Лука-Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кв 2-п од 14.10.2021. године и рјешењем Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кж од 25.10.2021. године.

Одлуком Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-3941/21 од 16.12.2021. године, дјелимично је усвојена апелација осумњиченог Б.З. и утврђена повреда члана II/3.д) Устава Босне и Херцеговине и члана 5. став 3. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у дијелу ранијих рјешења Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кж од 25.10.2021. године и Окружног суда Бања Лука-Посебно одјељење за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кв 2-п од 14.10.2021. године, која се односи на постојање посебног притворског разлога из члана 197. став 1. тачка г) ЗКП РС, док је одбијена, као неоснована апелација, у односу на постојање притворског разлога из члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, уз образложење да су судови пропустили утврдити постојање ванредних околности у времену релевантном за продужење притвора и јасно конкретизовати којим радњама и дешавањима би наступила стварна пријетња нарушавања јавног реда.

Имајући у виду наведену Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број АП-3941/21 од 16.12.2021. године, те чињеницу да се притворски основ из тачке г) члана 197. став 1. ЗКП РС по побијаном рјешењу заснива на истим чињеницама и околностима (као и претходно рјешење које је било предмет апелације), то ово вијеће налази да, у релевантном периоду за продужење притвора нису јасно и одређено конкретизоване радње и околности усљед којих би наступила стварна пријетња нарушавања јавног реда, у чему би био остварен притворски разлог из тачке г) члана 197. став 1. ЗКП РС.

Слиједом наведеног, дјелимичним уважавањем жалби бранилаца осумњичених Б.З. и С.Б., преиначено је рјешење Врховног суда Републике Српске, Посебно вијеће за сузбијање корупције, организованог и најтежих облика привредног криминала број 11 0 К 030072 21 Кв 5 од 14.12.2021. године, тако што је против осумњичених продужен притвор по основу одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, док је, у преосталом дијелу, побијано рјешење остало неизмјењено.

Из наведених разлога, нису основани приједлози жалби да се успостављени притвор по основу одредбе члана 197. став 1. тачка б) ЗКП РС, замјени мјерама забрана.

На основу наведеног, а примјеном члана 337. став 3. ЗКП РС, одлучено је као у изреци овог рјешења.

Записничар
Софија Рибих

Предсједник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић